

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

باسمه تعالی

شیوه نامه اجرایی
آیین نامه انضباطی دانشجویان
مصوب سیصد و پنجاه و هشتمین جلسه شورای عالی انقلاب فرهنگی

مصوب وزارتین
بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
علوم، تحقیقات و فناوری
آبان ماه ۱۴۰۱

شیوه نامه اجرایی آیین نامه انضباطی دانشجویان
مصوب ۱۳۷۴/۶/۱۴ شورای عالی انقلاب فرهنگی

۳.....	مقدمه
۲.....	تعاریف
۵.....	اصول حاکم بر رسیدگی به تخلفات دانشجویی
۷.....	بخش اول: تشکیل، ترکیب، شرایط و روش انتخاب اعضای کمیته های انضباطی دانشجویان
۸.....	مبحث اول - ترکیب اعضای کمیته های انضباطی دانشجویان
۱۰.....	مبحث دوم - شرایط انتخاب اعضای کمیته های انضباطی دانشجویان
۱۰.....	مبحث سوم - تایید و ابلاغ اعضای کمیته های انضباطی دانشجویان
۱۲.....	بخش دوم: تخلفات و تنبیهات
۱۲.....	مبحث اول - تفکیک تنبیهات
۱۳.....	مبحث دوم - قواعد عمومی تنبیهات
۱۵.....	مبحث سوم - تفکیک تخلفات و تخصیص تنبیهات
۱۵.....	الف-رسیدگی به تخلفات عمومی دانشجویان (از قبیل تهدید، تطمیع، توهین، ضرب و جرح، جعل، سرقت، رشوه، اختلاس، قتل)
۱۸.....	ب- رسیدگی به تخلفات آموزشی و اداری
۲۱.....	ج-رسیدگی به تخلفات سیاسی
۲۲.....	د - رسیدگی به تخلفات اخلاقی
۲۵.....	بخش سوم: کمیته بدوی
۲۵.....	مبحث اول - شروع رسیدگی
۲۶.....	مبحث دوم - وظایف دبیرخانه کمیته انضباطی دانشجویان
۲۷.....	مبحث سوم - دعوت دانشجو
۲۹.....	مبحث چهارم - تفهیم تخلف و مصاحبه حضوری و اخذ دفاعیات
۲۹.....	مبحث پنجم - رسیدگی در کمیته بدوی
۳۱.....	بخش چهارم: کمیته تجدیدنظر
۳۱.....	مبحث اول - وظایف و اختیارات کمیته تجدیدنظر
۳۱.....	مبحث دوم - رسیدگی در کمیته تجدیدنظر
۳۳.....	بخش پنجم: کمیته مرکزی
۳۳.....	مبحث اول - وظایف و اختیارات کمیته مرکزی
۳۳.....	مبحث دوم - رسیدگی در کمیته مرکزی
۳۵.....	بخش ششم: صدور، ابلاغ و اجرای احکام انضباطی
۳۵.....	مبحث اول - صدور و ابلاغ احکام کمیته های انضباطی

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

جمهوری اسلامی ایران

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

مبحث دوم - قطعی شدن و اجرای احکام

۳۷

بخش هفتم: سایر موارد

مقدمه

کمیته انضباطی دانشجویان، به عنوان مرجع رسیدگی به تخلفات دانشجویان موظف است با تاکید بر موازین شرعی، اخلاقی، قانونی و حقوقی به این تخلفات رسیدگی نماید. ضرورت دارد که این برخورد، توأم با حفظ آبرو و حیثیت اجتماعی دانشجو باشد؛ از اولین مراحل تذکر و ارشاد آغاز شده و زمینه اجتناب از تخلف و میل به اصلاح را در فرد خاطی و محیط ایجاد نماید. با ضرورتی که در جهت دهی هر چه بیشتر کمیته های انضباطی به سمت قانون گرایی وجود دارد به منظور اتقان احکام کمیته های انضباطی، بر اساس آیین نامه انضباطی مصوب سیصد و پنجاه و هشتمین جلسه شورای عالی انقلاب فرهنگی به تاریخ ۱۳۷۴/۶/۱۴ که به اختصار «آیین نامه» نامیده می شود «شیوه نامه» حاضر، باهدف تعیین و رفع ابهام از مصادیق تخلفات دانشجویی، رعایت اصل تناسب بین تخلف و تنبیه و تعیین مراجع صالح رسیدگی به تخلفات دانشجویی تدوین شده است.

تعاریف:

وزارتین: وزارتخانه های بهداشت درمان و آموزش پزشکی و علوم، تحقیقات و فناوری

سازمان: سازمان امور دانشجویان وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

دانشگاه: هر یک از مؤسسات آموزش عالی یا مراکز پژوهشی دارای مجوز از شورای عالی انقلاب فرهنگی یا وزارتین و مراکز وابسته اعم از خوابگاه ها و غیره

آیین نامه: آیین نامه انضباطی دانشجویان انضباطی مصوب سیصد و پنجاه و هشتمین جلسه شورای عالی انقلاب فرهنگی مورخ ۱۳۷۴/۶/۱۴

شیوه نامه: آخرین شیوه نامه اجرایی مربوط به آیین نامه انضباطی دانشجویان مصوب سیصد و پنجاه و هشتمین جلسه شورای عالی انقلاب فرهنگی مورخ ۱۳۷۴/۶/۱۴

تخلف: هر گونه فعل یا ترک فعلی که به موجب قانون یا ضوابط و مقررات حاکم بر دانشگاه، آیین نامه انضباطی دانشجویان و شیوه نامه اجرایی مربوطه، تخلف محسوب شده و برای آن تنبیه در نظر گرفته شده باشد.

تفہیم تخلف: اعلام تخلف منتسب به دانشجو به صورت حضوری، مستند به دلایل متقن

حکم اولیه: رای کتبی صادره از کمیته بدوی انضباطی

تجدیدنظرخواهی: درخواست برای تجدیدنظر در حکم غیرقطعی

حکم قطعی: رای کتبی صادره از هریک از کمیته های بدوی، تجدیدنظر یا مرکزی که براساس ضوابط این شیوه نامه قابل اعتراض نیست یا در مهلت مقرر مورد اعتراض قرار نگرفته است.

کمیته حل اختلاف و هدایت دانشجویی: کمیته ای با ترکیب و ضوابط مندرج در شیوه نامه اجرایی انضباطی دانشجویان که برای ایجاد صلح و سازش میان طرفین دعوی تلاش می نماید.

کمیته بدوی: کمیته بدوی انضباطی دانشجویان دانشگاه که با ترکیب و ضوابط مندرج در شیوهنامه اجرایی آییننامه انضباطی دانشجویان، عهده‌دار اولین مرحله رسیدگی به تخلف انضباطی دانشجو در دانشگاه و تصمیم‌گیری درباره آن است.

کمیته تجدیدنظر: کمیته تجدیدنظر انضباطی دانشجویان دانشگاه که با ترکیب و ضوابط مندرج در شیوهنامه اجرایی آییننامه انضباطی دانشجویان وارد رسیدگی می‌شود.

کمیته مرکزی: کمیته مرکزی انضباطی دانشجویان در هر یک از وزارتین که با ترکیب و ضوابط مندرج در شیوهنامه اجرایی آییننامه انضباطی دانشجویان وارد رسیدگی می‌شود.

اصول حاکم بر رسیدگی به تخلفات دانشجویی

۱. اصل قانونی بودن آیین رسیدگی

کمیته های انضباطی مطابق ضوابط مقرر در آیین نامه و شیوه نامه به تخلف دانشجوی رسیدگی می نمایند.

۲. اصل قانونی بودن تخلفات و تنبیهات

آن دسته از رفتارهای دانشجوی تخلف است که در آیین نامه انضباطی یا شیوه نامه اجرایی به عنوان تخلف احصاء شده است و در احراز تخلفات، مراجعه به تعاریف قانونی تخلفات و تطبیق موضوع، با تعاریف الزامی است. آن دسته از تنبیهات که در آیین نامه انضباطی دانشجویان و شیوه نامه اجرایی احصاء گردیده قابل اعمال نسبت به دانشجو است.

۳. اصل برائت و تفسیر به نفع متهم تخلف

اصل بر برائت دانشجویست مگر آنکه خلافش ثابت گردد و کمیته در مقام رسیدگی به موارد ذیل توجه می نماید:
الف. هرگونه عدم احراز تخلف بودن رفتار ارتكابی و انتساب تخلف ارتكابی، باید به نفع دانشجو تفسیر شود.
ب. دانشجو تا زمان اثبات تخلف و قطعیت حکم انضباطی، از کلیه امتیازات دانشجویی برخوردار است مگر در مواردی که در این شیوه نامه پیش بینی شده است.

۴. اصل بی طرفی

کمیته ها باید در فرایند رسیدگی بی طرفانه اتخاذ تصمیم نموده و از صدور حکم براساس ملاحظات شخصی، سیاسی، حزبی یا هرگونه موضوع غیرمرتبط به تخلف انتسابی اجتناب نمایند.

۵. اصل حق دفاع

در صورت انتساب تخلف به دانشجو، وی به صورت کتبی یا شفاهی حق دفاع از خود را دارد.

۶. اصل محرمانگی

هرگونه انتشار اطلاعات مربوط به فرآیند بررسی انضباطی چه از سمت مسئولان یا دانشجو در کلیه مراحل تشکیل پرونده تا ابلاغ و اجرای حکم قطعی دانشجو جز در موارد پیش بینی شده در آیین نامه و شیوه نامه ممنوع است.

۷. اصل تناسب

کمیته های انضباطی در حدود صلاحیت خود وفق آیین نامه و شیوه نامه، باید در صدور حکم شدت تخلف ارتكابی، سوابق آموزشی و انضباطی دانشجو، اقتضائات فضای دانشجویی، تناسب و تجانس تخلف ارتكابی با نوع و میزان تنبیه را مورد توجه قرار دهند و رأی به تنبیه نامتناسب یا نامتجانس از جهات درخواست نقض رأی در مراجع تجدیدنظرخواهی خواهد بود.

۸. اصل برابری

کمیته های انضباطی باید در برخورد با تخلفات مشابه از رویه واحد تبعیت کنند. کلیه دانشجویان در برابر آیین نامه و شیوه نامه برابرند؛ هرگونه تبعیض بر مبنای جنسیت، نژاد، زبان، قومیت، مذهب، تابعیت و امثال آن ممنوع است.

۹. اصل مستند و مستدل بودن آرا

کمیته ها باید پس از بررسی و صحت سنجی گزارشات یا شکایات، دلایل تصمیم خود را براساس مستندات، شواهد و قرائن متقن و منطبق با شیوه نامه در حکم صادره ذکر کنند.

۱۰. اصل احترام به حقوق و آزادی

حفظ کرامت انسانی، رعایت موازین شرعی، اخلاقی و احترام به حقوق و آزادی های مقرر در منشور حقوق دانشجوی الزامی است.

۱۱. اصل حفظ کرامت انسانی

کرامت انسان ها ودیعه ای از سمت خداوند تبارک و تعالی می باشد. احترام به این کرامت وظیفه کلیه افراد حاضر در جامعه دانشگاهی کشور بوده و هیچ امری حق تضییع این کرامت اعطا شده را ندارد. بر تمام افراد فرض است تا با زیستی پاک و مومنان این نعمت الهی را پاس بدارند و با تلاش همه جانبه در تحقق عدالت پش زمینه حفظ کرامت انسانی را فراهم سازند.

۱۲. اصل شفافیت

کمیته ها موظفند دانشجوی را از مراحل رسیدگی به پرونده انضباطی وی مطلع نمایند.

۱۳. اصل عدم تجسس

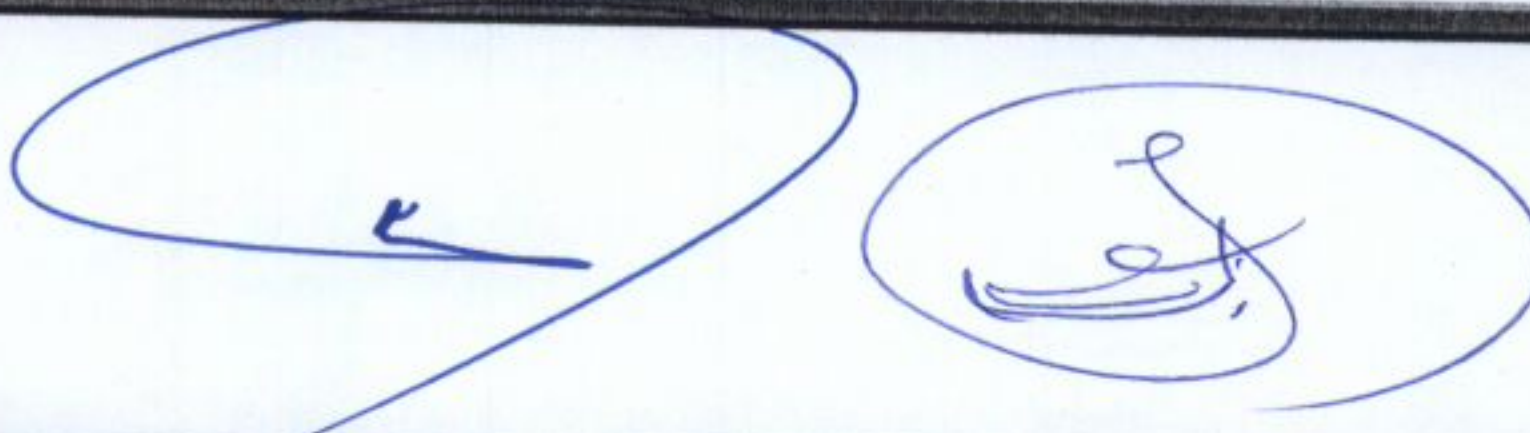
کمیته اجازه تجسس در امور خارج از موضوع تخلف را ندارد.

۱۴. اصل حق بر رسیدگی منصفانه

دانشجو حق بهره مندی از یک رسیدگی عادلانه و منصفانه طی مهلت منطقی را به شرح ذیل دارد:
الف. تخلف منتسب به دانشجو و تمامی ادله آن، به صورت روشن و ساده در کوتاه ترین زمان به وی تفهیم شود.

ب. امکان معرفی شاهد

پ. حق تجدیدنظرخواهی از تصمیمات غیرقطعی

ت. حق استفاده از مترجم در مصاحبه و تفهیم تخلف، ترجمه دفاعیات و دفاع حضوری به طور رایگان

۱۵. اصل تقدم پیشگیری بر مجازات

عملکرد کمیته ها و دانشگاه ها باید بگونه ای تنظیم گردد که رویه های پیشگیرانه در الویت قرار گرفته و سعی بر پیشگیری از بروز تخلفات توسط دانشجویان صورت گیرد.

احکام صادره کمیته می بایست بگونه ای صادر گردد که قابلیت پیشگیری از تکرار تخلف را توسط دانشجوی خاطی و دیگر دانشجویان را داشته باشد.

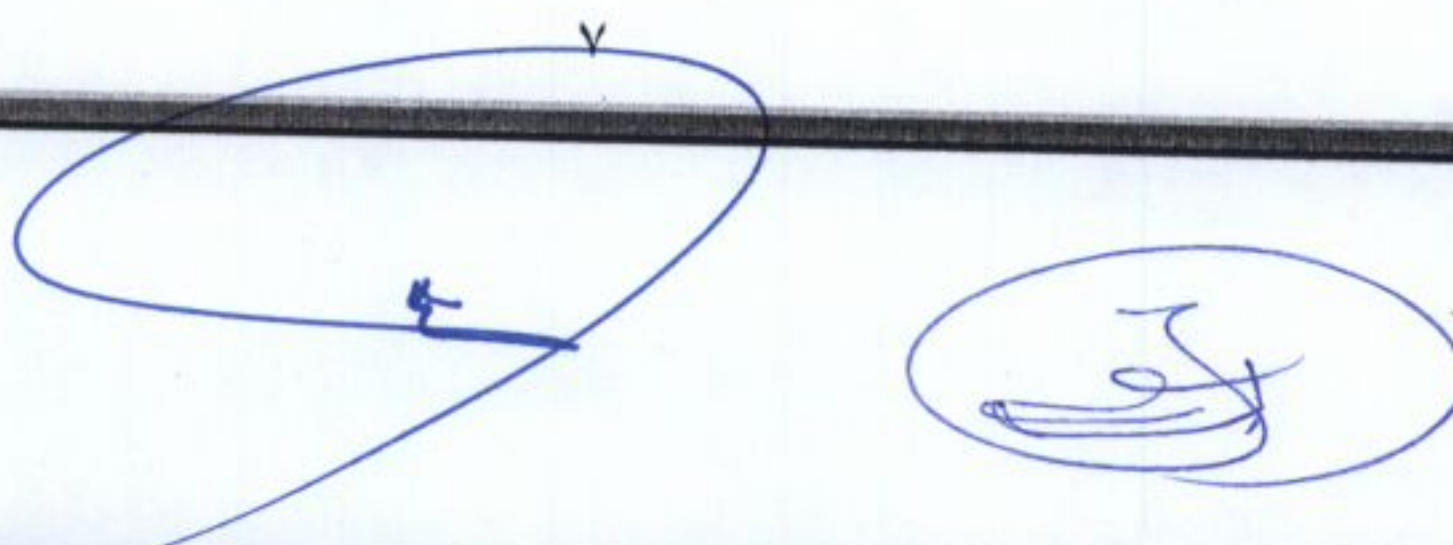
۱۶. اصل حق سلامت محیط و احترام به حریم خصوصی

حریم خصوصی افراد محترم است و هیچ فرد حقیقی یا حقوقی حق تجسس در حریم خصوصی دانشجویان را غیر مرتبط با پرونده انضباطی ندارد. همچنین حق تحصیل در یک محیط ایمن و سالم برای تمامی دانشجویان محفوظ تلقی شده و هیچ فردی با انجام تخلف اجازه تعرض به آن را ندارد.

۱۷. اصل سرعت در رسیدگی

مطابق اصل سرعت در رسیدگی کمیته ها می بایست در کمترین زمان ممکن اقدام به رسیدگی و صدور احکام برای دانشجویان نمایند. دقت عمل و همچنین رعایت اصول و مواد شیوه نامه توأم با افزایش سرعت در رسیدگی امری الزامی است.

۷

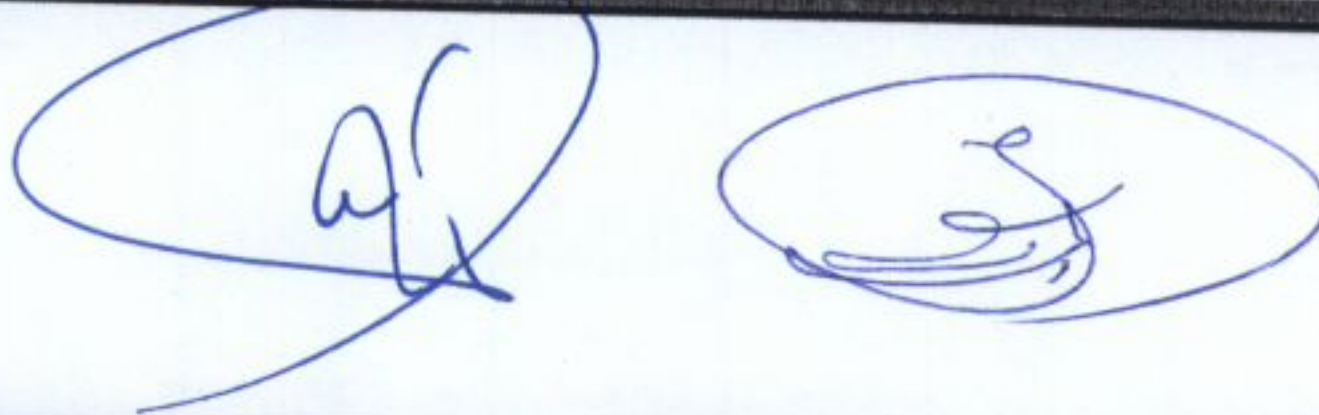
بخش اول: تشکیل، ترکیب، شرایط و روش انتخاب اعضای کمیته های انضباطی دانشجویان

ماده ۱- با تکیه بر تجربه های پیشین از عملکرد کمیته های انضباطی و نیز ضرورت تمایز میان اعضای کمیته های بدوی و تجدیدنظر دانشگاه ها، ترکیب اعضای کمیته های انضباطی دانشگاه ها و مرکزی و شرایط عضویت آن ها به شرح زیر تعیین می شود؛
رییس دانشگاه مکلف است حداکثر تا دو هفته بعد از انتصاب نسبت به ترمیم و تکمیل اعضای کمیته های انضباطی دانشگاه اقدام نماید.

مبحث اول - ترکیب اعضای کمیته های انضباطی دانشجویان

ماده ۲- ترکیب اعضای کمیته بدوی دانشگاه عبارت اند از:

۱. معاون دانشجویی دانشگاه به عنوان رییس کمیته بدوی
 ۲. نماینده مسؤول دفتر نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه (و در صورت فقدان، نماینده رییس دفتر استانی نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه های استان) به انتخاب مسؤول دفتر نهاد و حکم رییس دانشگاه
 ۳. یکی از اعضای هیات علمی با حکم رییس دانشگاه
 ۴. دو نفر دانشجوی دانشگاه (ترجیحا از دو جنس مخالف) و حکم رییس دانشگاه
 ۵. دبیر کمیته بدوی به پیشنهاد معاون دانشجویی و حکم رییس دانشگاه بدون داشتن حق رای
- تبصره ۱: اعضای حقیقی کمیته با معرفی شورای فرهنگی دانشگاه و حکم رییس دانشگاه انتخاب می گردند. و عضو هیات علمی مذکور ترجیحا از میان اعضای هیات علمی حقوق انتخاب گردد.
- تبصره ۲: جلسات با حضور رییس، دبیر و حداقل دو عضو صاحب رای دیگر رسمیت می یابد و تصمیمات آن با سه رأی موافق معتبر است.
- تبصره ۳: روسای دانشگاه ها موظف هستند حداکثر یک ماه پیش از خاتمه حکم اعضای حقیقی کمیته نسبت به صدور حکم اعضای جدید اقدام نماید
- تبصره ۴: شروع فعالیت کمیته های انضباطی دانشگاه ها و مجموعه هایی که عضوی از اعضای تعیین شده یا شرایط مربوطه وفق این شیوه نامه را ندارند منوط به اخذ تاییدیه دبیرخانه کمیته مرکزی وزارتین حسب مورد است؛ ارسال ابلاغیه اعضا به کمیته مرکزی پیش از شروع فعالیت الزامی است.

وزیر

۵. یک نفر از اعضای هیات علمی دانشگاه‌ها از میان اعضای کمیته های انضباطی و حکم وزیر
 ۶. یک نفر دانشجو ترجیحاً از میان اعضای کمیته های انضباطی دانشگاه‌ها و حکم وزیر
 ۷. یک نفر از معاونین دانشجویی دانشگاه‌ها بنا به پیشنهاد رییس کمیته مرکزی و حکم وزیر
- تبصره ۱: کمیته مرکزی با انتخاب و صدور حکم کلیه اعضا به مدت سه سال و جاهت قانونی یافته و جلسات با حضور رییس، دبیر و دو عضو صاحب رأی رسمیت می‌یابد و تصمیمات جلسه با حداقل سه رأی موافق معتبر است.
- تبصره ۲: هر یک از اعضای جلسه که در عضویت بدوی یا تجدید نظر دانشگاه خود حاضرند در این جلسات در صورت وجود پرونده مرتبط با دانشگاه خود نسبت به آن پرونده فاقد حق رأی می باشند.

مبحث دوم - شرایط انتخاب اعضای کمیته های انضباطی دانشجویان

ماده ۷- کلیه اعضای کمیته های انضباطی که به لحاظ شخصیت حقیقی انتخاب می‌شوند باید در تقوی، امانت‌داری و استقلال نظر از حسن شهرت برخوردار بوده، مورد وثوق، فاقد سوء سابقه (با استعلام از مراجع ذی صلاح) و متاهل باشند.

ماده ۸- شرایط عضو دانشجویی:

۱. متاهل و در صورت وجود دوره‌های تحصیلات تکمیلی در دانشگاه، از دانشجویان دوره کارشناسی ارشد یا دکتری باشند.
۲. ترجیحاً نیمی از واحدهای آموزشی دوره تحصیلی خود را گذرانده باشند یا آنکه یکی از مقاطع تحصیلی پیشین خود را در همان دانشگاه به پایان رسانده باشند.
۳. در طی مدت تحصیل خود مشروط نشده باشند.
۴. فاقد سوء سابقه انضباطی باشند.

ماده ۹- شرایط دبیر بدوی

دبیر کمیته بدوی دانشگاه‌ها از بین اعضای شاغل در دانشگاه ترجیحاً کارکنان حوزه دانشجویی امور انضباطی دانشگاه که واجد پست سازمانی کارشناسی یا بالاتر هستند یا از اعضای هیأت علمی دانشگاه انتخاب می‌شوند مشروط بر آن که متاهل و دارای حسن شهرت در برخورد مناسب با دانشجویان باشند؛ ضمناً ارسال مدارک صلاحیت‌های فردی و طی دوره‌های آموزشی لازم جهت شروع به کار دبیران بدوی جدید دانشگاه‌ها به کمیته مرکزی و اخذ تأییدیه آن مرجع الزامی است.

مبحث سوم - تایید و ابلاغ اعضای کمیته های انضباطی دانشجویان

ماده ۱۰- تایید و ابلاغ احکام عضویت هر یک از اعضای کمیته مرکزی به امضای وزیر و کمیته های بدوی و تجدیدنظر به امضای رئیس دانشگاه و کمیته حل اختلاف و هدایت دانشجویی به امضای معاون دانشجویی دانشگاه و برای مدت دو سال انجام می شود و انتخاب مجدد آن ها بلامانع است.

تبصره ۱: عزل اعضای کمیته های دانشگاه به تشخیص رئیس کمیته تجدیدنظر دانشگاه است و می تواند در هر یک از موارد زیر با رعایت شرایط انتخاب اعضا نسبت به جایگزینی اعضای منتخب اقدام نماید:

۱. سه جلسه متوالی یا شش جلسه متناوب غیبت غیرموجه
۲. عدم امکان حضور در جلسات کمیته انضباطی به مدت یک نیمسال
۳. از بین رفتن شرایط عمومی یا خاص عضویت در کمیته

تبصره ۲: پس از تعیین اعضای کمیته ها، معرفی فرد جایگزین جهت شرکت در جلسات به عنوان نماینده، جانشین یا هر عنوان دیگر، برابر ضوابط امکان پذیر نبوده و موجب عدم وجاهت آرای صادره می گردد.

تبصره ۳: چنانچه هر یک از اعضای کمیته، فاقد شرایط تعیین شده در این شیوه نامه بوده و کمیته ناگزیر به استفاده از نامبرده باشد، لازم است رئیس کمیته در مورد وی از دبیرخانه کمیته مرکزی استعلام نماید و برابر نظر کمیته مرکزی اقدام نماید.

تبصره ۴: چنانچه معاونت دانشجویی و معاونت فرهنگی دانشگاه، به صورت مجزا تشکیل شده باشند، معاون دانشجویی به عنوان دبیر کمیته تجدیدنظر و رئیس کمیته بدوی محسوب می شود.

ماده ۱۱- اعضای کمیته های بدوی، تجدیدنظر یا مرکزی، در هیچ یک از موضوعاتی که خود طرف دعوا بوده یا در آن موضوع قبلاً رأی داده باشند یا یکی از شاکی و متهم با وی رابطه نسبی یا سببی تا درجه سوم از هر یک از طبقات ارث دارد، حق رأی ندارند؛ لیکن ارائه توضیح یا اعلام نظر در بُعد شکلی پرونده مانعی ندارد.

ماده ۹۱- چنانچه پس از صدور حکم اولیه و پیش از صدور حکم تجدیدنظر، مدارک، ادله و مستندات جدیدی در خصوص تخلف مطروحه دریافت شود کمیته تجدید نظر، می تواند نسبت به تشدید و صدور رای اقدام نماید.

ماده ۹۲- تنها مرجع مجاز در دانشگاه برای ارسال پرونده تخلف دانشجویان به کمیته مرکزی، کمیته تجدید نظر است. در این مورد ضرورت دارد کلیه سوابق و مدارک پرونده به شکل و ترتیبی که کمیته مرکزی به عنوان رویه عملکرد مشخص می نماید، با حفظ بدل ارسال شود.

تبصره: دریافت گزارش و رسیدگی ابتدایی کمیته مرکزی انضباطی به تخلفات بنا به تشخیص، مشمول ماده فوق نمی شود.

ماده ۹۳- چنانچه به هر ترتیب کمیته تجدیدنظر تصمیم به ارجاع پرونده دانشجو به کمیته مرکزی بگیرد لازم است مراتب جهت اطلاع و پیگیری دانشجو به صورت مکتوب به دانشجو ابلاغ گردد.

